

PENCERE

Memur ve Bilinç..

Insanların bilinçsizliğine değgin, çeşitli öyküler anlatılır. Doğru-yanuş belleğimizde kalmış olanları vardır. Sözcümlü eskiden gemilerle Afrika'ya giden beyazlar, incik-boncuk karşılığında zencilerden paha biçilmez madenler alırlarmış. Afrikalılar, ellerindekinin değerini bilmedikleri için bu alış-veriş sevinirlermiş. Akıl alacak iş değil, ama; inanmak gerek.

Çünkü bundan daha çarpıcı olaylar tarihte belgelenmiştir.

19'uncu Yüzyılın sonunda İran tahtında Şah Nasrettin oturuyormuş. Öylesine inançlı ve saf bir Müslümanmış ki Şah Hazretleri, elleri kırılmasın diye ömür boyu hiçbir Hıristiyanın elini sıkmamış. İşte bu Şah Nasrettin, 1901 tarihli bir fermandan ülkesindeki bütün yeraltı servetlerini Kanada'lı Mühendis William d'Arcy'ye vermiştir. Çeşitli baskılar altında kalan d'Arcy de fermanı İngiliz Entelicens Servis'ine aktarmış. Anglo-Saksonlar İran petrolünü böylece ele geçirmişler. Şah'ın saf Müslüman ruhu öyle sanırız ki bu olay yüzünden bozulmamıştır.

Diyeceğimiz şu ki, insanların bilinçsizliğine ölçü yoktur. Bilinçsiz insan, özgür olamaz, sömürülür. Güney Afrika'daki zencilere şaşıyoruz! Nasıl oluyor da bir avuç beyaz, yağınlarla zenciyi yönetebiliyor? Sömürebiliyor? Çoğumuz gazetelerde Afrika'nın güneyinden gelen haberlere bakıp parmak ısırıyoruz. Ama birisi çıkıp Türkiye'deki memur kitlesinin çoğunlukta bilinçsizlik içinde çırpındığını söylerse; inanır mıyız? Ülkemizde en mürekkep yalamış olanlar memurlar değil midir? Memur gazete okur, yurt ve dünya olaylarını izler. Öyleyse bilinçlidir. Ama gelin birkaç soruyla bu bilinci sınava çekelim:

— Memurun sendikalaşma hakkı var mıdır?

— Yoktur.

— Grev hakkı?

— Yoktur.

— Tolu sözleşme hakkı?

— Yoktur.

Eh, böyle olunca memurun bilinçli olduğunu söylemeye de olanak yoktur. Nitekim bugün Türkiye'de 1 milyona yaklaşık memur kitlesi, sömürünün ağırlığı altında ezilmektedir; enflasyon karşısında savunmasızdır. Meclis Bütçe Karma Komisyonunda memur aylıklarını saptayan katsayının 11 olması kararlaştırıldı. Memurlar ne yapıyorlar? Memur Dernekleri Ankara'da bir miting düzenliyerek seslerini duyurmak istediler. Toplantı başarılıydı. Ama bir saldırgan grup işe karıştı; toplantıyı sabote etti. Yaralananlar oldu. Polis, memurlara karşı düşmanca davrandı.

— Peki polis de memur değil mi?

— Memur.

— Öyleyse haklarını savunan memurlara neden kızıyor?

— Bilinçsizliğinden

Ankara Valisi olayı fırsat bilip tüm memur derneklerini kapattı. Şimdi Türkiye'de 1 milyona yaklaşık memur, —ki aileleriyle birlikte 4 milyonluk bir kitledir— örgütsüz kaldı. Zaten çağdaş demokratik örgütlenme hakları bulunmayan memurların büsbütün örgütsüz kalmaları nedendir? Egemenler, bilinçsiz yağınları ezerler. Hem de kime ezdirirler bilir misiniz? Kendilerinden olanlara. Bir polisle bir öğretmenin arasında paylaşılacak ne vardır? Eski tekerlemedir: Bir berber bir berbere demiş ki; gel öre berber; seni berberliyeyim. Bir memurun bir memura ettiğine şaşmamalı. Güney Afrika'da bir zencinin bir zenciye ettiği ni, Türkiye'de bir memur bir memura eder; ve polis memuru, bu yüzden hakkını savunan memurun canına okur.

★

Türkiye'de memur çağdışı koşullar altındadır. Grevli, toplu sözleşmeli sendika kurma hakkı, Batılı memurun anadan doğma hakkıdır. Peki Avrupa'daki memurun Türk memurundan ayrıcalığı ne? Avrupalı memurun kaşı gözü mü başka? Düşünelim bir kez: Ankara Valisi —ki eninde sonunda o da bir memur— Türkiye'nin 67 ilindeki tüm memur örgütlerini bir kalemde kapatıyor.

Böylesine ilkel düzen, Batı'nın neresinde var?

Enflasyon karşısında savunmasız memur, başkentte toplantı yapmaya yöneldi mi suçlu oluyor. Bu numara geçenlerde Mısır'da yinelenildi. Pahalılıktan canı burnuna gelen halk, gösteri yapınca, komünistlikle suçlandı. Az gelişmişliğin her yöresinde aynı taktik.

Bilinçsiz olan, yutar bu taktiği..

İbrahim Selçuk